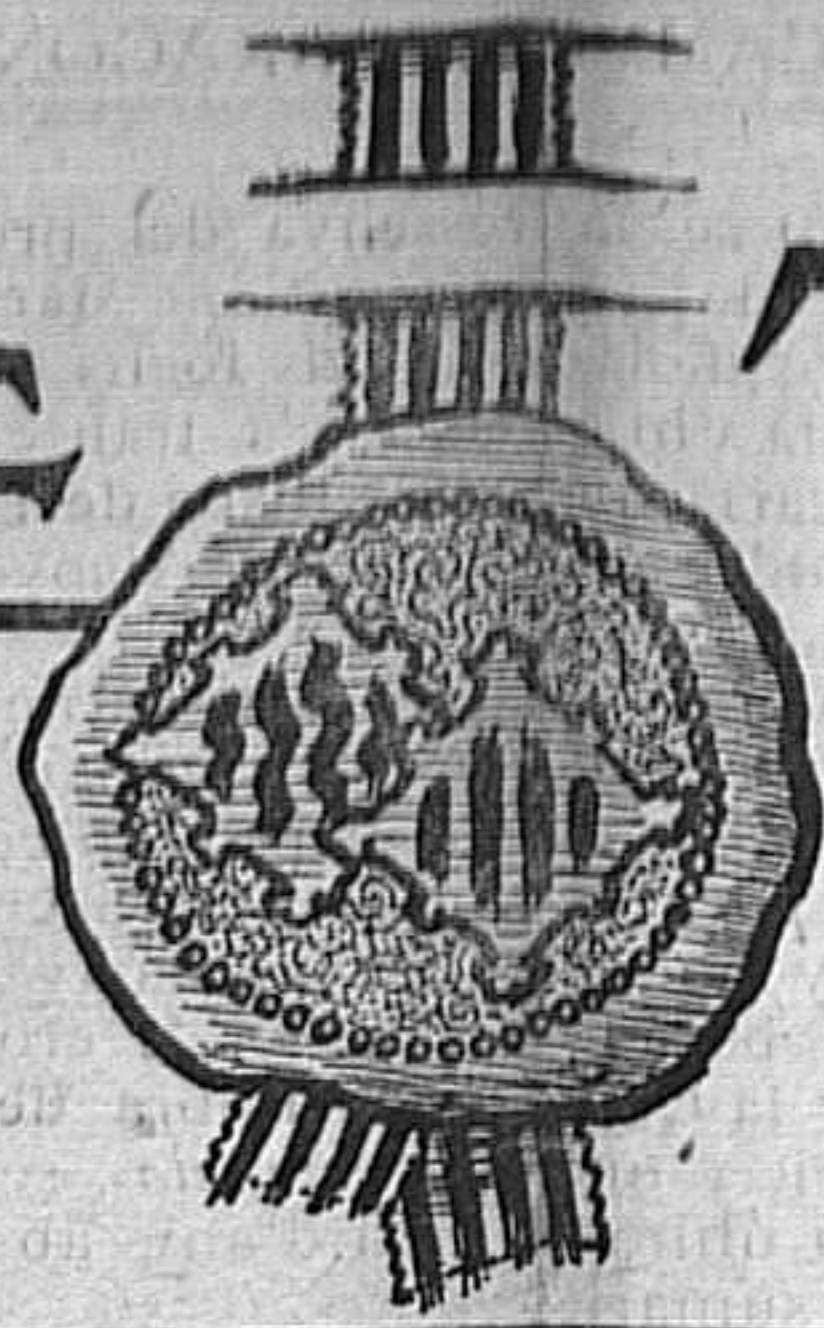

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 125.— Diumenge 28 de Desembre de 1902.

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volem Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organisió interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets y causas: volem ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Passèm balans

L'època n'és ben a propòsit. La fi de l'any, porta a la nostra memoria en confosa barreja, desenganys y satisfaccions, dias de dol y d'alegria, ilusions desvanescudas y projectes pel pervindre, tendras anyoransas y esperansas seductoras... tot lo que ha impresionat l'enteniment y ha fet batre'l cor en aquest curt periode de la vida. Sembla talment que l'home se detura en son camí, y abans d'endressar eadavant llurs passos, recapita y reflexiona un moment, temorós d'entrar en lo desconegut sense girar la vista al temps passat, a lo que no ha de tornar, a lo que ha fugit per sempre més. Donchs també nos podem parar un instant nosaltres, pera contemplar baix lo punt de vista patriòtic la feyna feta durant l'any que acaba, abans de donar-li'l darrer adéu de despedida.

Perquè la tasca realisada pel Catalanisme val ben bé la pena de que hi fixem l'atenció? L'empenta que han conseguit los nostres ideals, sa marxa triomfal per camps y vilatges, són d'aquellas que forman època en la vida dels pobles, com ho són a l'ensemps las horas enguniosas que la persecució ns ha portat, los odis y malevolensas de que hem sigut víctimas, las escenas repugnants a que nos ha condemnat lo despotisme exercit per homes que's diuen defensors de la llibertat y de la democracia. Val la pena de que's qui no obran per suggestió, los qui tenen prou criteri pera distingir lo bò de lo dolent, s'entretingan una mica en estudiar lo que més convé a Catalunya, si és que desitjan veurela gran y pròspera y ben digna com nosaltres anyorèm.

L'estúpit centralisme que impera a Espanya, no ha perdonat en tot aquest any medi ni ocasió pera entrecançar nostres passos. Concitàls odis de classe pera esgrimir la forsa del sabre contra nosaltres; profanàns nostras festas de cultura més estimadas; empresonà a honrats ciutadans que no han comès altre delicté que sentir viu amor per sa patria; escupí l'història de la terra volguenthi arrebbassar l'única gloriosa gerarquía que resta en peu dels temps de nostra grandesa; menyspreuà l'idioma patri pera robarnos traïdorament lo signe més característich de la personalitat de Catalunya; nos privà de tots los drets que'l ciutadà gaudeix en los pobles lliures, y'ns tractà com a esclaus de la més baixa condició a qui sols se manté pel profit material que se'n pot treure.

La propaganda pacífica dels ideals autonomistas, perfectament lligitims, ha estat suspesa y encara continua estanhito en gran part de la nostra terra. Del capritxo d'un qualsevulga, d'un boig o d'un periodista brètol, per exemple, ha depengut l'honra y la tranquilidat de molts families. L'enlayrament de la nostra bandera, d'aquesta bandera que plena de gloria mitjpartirem ab l'Estat, no pera que l'arrossegues vergonyosament als peus de l'enemich, sino pera que la dignifiqués com mereixia, s'és considerat un acte d'oberta rebelió y de sedició. Los crits més naturals en un poble que s'estima y té conciencia de sos actes, s'han prohibit ab penas severissimas, y ni las més cultas institucions han pogut cumplir sa missió civilisadora y patriòtica sense veures acompanyadas quan no cobhidas per innecessarias demostracions de forsa, que representan a la vegada un insult y una amensassa.

«Què més?... Hem reclamat contra las midas despoticas y se'ns ha contestat qu'encara ns tractavan massa bé; hem demostrat que hi ha poblacions que cauen ajudadas pel pes dels tributs, y per un voler de Déu no'ns han aumentat las contribucions; los nostres pagesos han ofert als governants lo trist espectacle dels camps devastats per la filoxera y seguidament s'ha trobat lo remey fentoshi

pagar un tant per cent destinat a extingir las plagas d'altras terras, plagas que creixen y's desenrotllan per l'ignorancia y la deixadesa dels seus habitants....

Verament no pot ésser més desastros lo balans de las nostras relacions ab l'Estat durant l'any 1902. Perquè a todas las partidas del càrrech que acabem d'anomenar, y a molts altras que'ns deixem pera quan nos convinga retrèurelas, no hi podem oposar ni una sola satisfacció, ni la més petita entrega a compte, que la data està encara per comensar....

Dièm mal: la compensació dels deutes que l'Estat ha contret ab nosaltres, la trobem ben manifesta en la creixensa dels ideals catalanistas, en la desconfiansa cada dia més gran y justificada en los partits governants, en lo descrèdit cada vegada major del règim, en l'odi concentrat que inspira aquesta política corruptora, oprobi de l'Espanya y dels seus homes, y sobre tot, en aquest desperar hermosíssim del nostre poble que sent reivreu sas antigas energias, y no's resigna a morir, y vol salvarse costi lo que costi y pesi a qui pesi, encara que se'l deixi sol y abandonat en la lluita.

Y cal confessar que la compensació és prou important pera no desesperar de que més tart o més d'hora saldarem ab benefici. Tant valdria dir que no tenim fè en las idees, que persisteixen y arriban a imposarse a despit de tots los governs despotas y totas las tiranias, dels que per un plat de lletias los ajudan.

L'any que ve'ns ho demostrarà, y molt será que no poguem esmentarho en aquestas mateixas planas.

EXEMPLE A SEGUIR

Lo decret del comte de Romanones, prohibint l'ensenyansa del Catalanisme en català, ha mogut de tal manera l'opinió pública a la nostra terra que, malgrat las satisfaccions dels governants no hagin correspost a nostras lligitimas aspiracions, pot dirse que'l Catalanisme ha obtingut un triomf ben senyalat.

No hi ha pas dubte que la valenta protesta contra aquest decret, de tota la Catalunya que pensa y treballa, ha servit de quelcom. Los polítichs madrilenys no poden ja alegar ignorancia respecte del problema català. Mentres ells pensan en l'efecte que aquí causan sas disposicions despoticas y tenen temps pera recapacitar en que mes d'hora o més tart lo regoneixement de la personalitat catalana será un fet, nos toca a nosaltres fer constar que l'acció vigorosa y constant del catalanisme va fent sa via, despertant l'esperit de la terra, ofegat pel baf mortal de la centralisació, que per espay de dos segles havia ofegada y ensopeida l'ànima nacional de Catalunya.

L'actitut noble y de debò patriòtica del poble català, de la que n'ha sigut fidel demostració'l missatge presentat al rey per las principals entitats de Catalunya, nos fa pensar en lo que fóra aquesta, si acoblada sota la bandera santa de las sevas reivindicacions, treballés ab desinterés y dalé per sa regeneració veritable, sols factible ab los ideals regionalistas que s'encarnan ab l'esperit de sa historia y tradicions.

Caldría que tots los catalans, deixant de banda las lluitas xorcas dels partits polítichs, tinguessim una comuna aspiració, la finalitat més noble de treballar per la defensa dels interessos locals y generals del nostre país. Aixís fóra y no d'altra manera com los catalans nos imposariam a las vexacions despoticas del poder Central que tant desacertadament nos governa, com ho hem fet ara y com ho faríam altre dia ab més impuls y éxit a mida que las nostras forsas populars tinguessin més cohesió y conciencia de son valer.

A aquest objecte és necessari que a las entitats econòmicas, políticas y literarias s'hi respiri l'aire de casa, l'esperit català, qu'és l'antífessis de la política absolutista y centralisadora que'ns ha vingut de Castella, ahont hi és tradicional, y la qual desatén y mata tots los estorsos y iniciativas particulars sacrificantlas en bé de sas concupiscencias.

Perà contrarrestar això, cal l'acció individual y especialment la colectiva de tota la gent de bé, qu'estima l'honra propia, y fins si és necessari lo sacrifici, pera enderrocar lo caciquisme enervador qu'és la concupiscencia més punyenta de l'actual règim que patim, donchs colltors la voluntat verdadera del poble pera imposar, si a mà vé, ab la més brutal coacció, la dels cacichs, qui són los amos absoluts de la desajulibrada política espanyola.

Y aquesta acció, verament popular, que fóra decisiva, deuría encaminarse també d'un modo principal en l'elecció dels nostres representants a las Corts de l'Estat, a la Diputació provincial y al Municipi; perquè no'ns podem fer ilusions: mentres nosaltres abandonem la cosa pública a mans de gent qu'ha fet de la política de governar los pobles un ofici, las nostras aspiracions may serán satisfetas, puig totas se subjectarán a las conveniencias de la política de partit o banderia.

Hem de pendre exemple dels pobles forts y progressius, que tenen vida y energias, com Barcelona, com Barcelona, han volgut administrar los seus interessos enviant al Municipi gent honrada, veraders patricis, qu'han sapigut desferse de tot lo que's podia dividir pera emprendre campanyas contra'l caciquisme y sanejar la podrida administració d'aquest. Hem d'unirnos acoblats sota una bandera, la de l'amor a las cosas de la terra, lo qual nos farà forts pera reivindicar los nostres drets y defensarnos de las despoticas arbitrariedades de que puguem ésser, víctimas, com ho ha fet ara Catalunya en pès contra lo desacertat decret del comte de Romanones.

Per aqueix camí, preocupantse la gent de bé del govern de casa y de l'elecció de representants que sian la verdadera expressió de sa voluntat, és com ab la nostra acció podrèm contrarrestar los desacerts del govern, pera fer triomfar la veu del poble que reclama la justa defensa de tots los seus interessos. Femho aixís; del contrari no tindrem dret de queixarnos de las vexacions de que som objecte continuament per part del govern y's podrà dir de nosaltres, glosant, aquellas paraulas de l'Apòstol de las nacions: qui no treballa que no mengi: qui no treballa que no's queixi.

"La grossa" y'ls babaus

Verdaderament fa tristesa y engunia lo que passa cada any en las vigílias de Nadal: tots, qui més qui menys, tots portem en nostras venas una miqueta o un bon tros de sanch espanyola, que'ns fa tornar babaus esperant que l'etzar nos dongui la sort de treurer la grossa y'ns fassi rics de cop y volta.

Llegiu los diaris y escolteu conversas; arreu sentiu parlar de lo mateix: la rifa! y és que portem lo veri dins de nostre organisme: per això és precís que tots plegats, los catalans, los qui de cor desitjem lo renaixement de nostra aimada Catalunya nos lo treguem de soca y d'arrel, perquè, al menys entre nosaltres, s'acabi com més aviat mellor aqueixa vergonya que tant nos rebaixa devant de las rassas fortes y encara devant de nostres propis ulls, quan ab sanch freda pensem ab la bestiesa de llenzar los diners que tant costan de guanyar, cercant la sort en lo joch escandalós de la rifa.

Es veritat que'l vici del jugar está estès per tot lo mon y que'ls jugadors són molt nombrosos, més de lo que'ns pensèm; però la veritat és, que dels que compran bitllets de la rifa, ne surten jugadors de timba, ja que la rifa no ve a ésser més que un vent de peste que escampa per tota la societat lo gram y la canyota del vici de jugar, sense que se'n salvin ni sisquera las criaturas, en qnins tendres cors sembra aquellas malhadas llevors, fentoshi saber que potser un dia tindran la sort de que'ls hi toqui la grossa y no'ls caldrà que vagin depressa per pendrer ofici ni carrera ni que may treballin gaire, perquè ab una posturita de la sort se poden tornar rics y ésser felissos.

Però aixís com lo bon pagès, al veure que'l gram y la canyota se li estén per la terra, s'afanya a treure aquellas malehidas herbas, fins que no n'hi queda rastre, perquè sab que de no ferho, no cullirà ni pa ni vi, aixís deuríam obrar tots los bons catalans en nostra aimada Catalunya, ja que tots hem de tindrens com a pagesos de nostra terra y'ns hem d'esforçar en tindrerla ben neta de tota pudridura y de tot quant directa o indirectament, vinga de ponent o de levant, pugua contribuir a treurela del camí dels pobles dignes y sans, perquè tots ells són forts y tenen dret a viurer.

Quina gloria fóra per tots los qui estimem a Catalunya sobre totas las patrias hagudas y per haver, lo de despatxar de nostra casa lo rei espanyol de jugar a la rifa! Quina satisfacció la de saber que en pochos anys no's despatxan en tota la regió ni dugas dotzenas de bitllets, y que en la estadística de las regions jugadoras hi figurèm en darrer lloch!

Fem tots un esforç: compromètmnos moralment a no comprar bitllets de la rifa per no contribuir ab nostres diners al sosteniment de una de las vergonyas de l'Estat espanyol: en comptes de jugar nosels, estalviemlos y fem cada any, ab los quartos que havíam de llenzar, una subscripció nacional per las nostras casas de beneficencia o per ajudar als obrers en sas justas reclamacions o per conservar o embellir las joyas d'Art que'ns deixaren nostres gloriosos avis.

Si aixís ho fem deixarem d'ésser babaus-cistellas y'ns ferem dignes de l'honra d'ésser catalans.

La persecució dels aucells

Sembla estrany, que després de més de dinou segles de cultura cristiana, la nostra rassa hagi de portar encara llur sanch barrejada ab quelcom de l'esperit dels barbres y alarbs.

No sé per què; però és una veritat y fins afegeixo trista veritat, que entre'ls pobles civilisats de la terra, lo nostre és lo que més se destingeix per llurs perversos instints envers los pobres animals; lo que bat lo record, com avuy se diu, en la persecució crudel dels sers irracionals, que més o menys están en contacte ab l'home. Deixant a part, l'instint barbre de nostra jovenalla dels pobles de martiritzar als animals domèstichs que corren per nostres carrers; passant per alt la fruició perversa de grans y petits en l'espectacle sagnant de la mort necessaria d'algú d'ells; no fent menció de la brutalitat ab que molts carreters de nostra terra tractan als animals infelissos que han tingut la dissort de veurers en sas mans salvatges; fixèmse, no més, en lo que passa en nostres vilatges respecte als aucells del camp.

Déu Nostre Senyor, ab sa munificencia y sabiesa infinitas, crià una munió immensa de tendras y graciosas criaturas, que divididas y subdivididas en gran nombre de classes y especies, forman lo que'n dièm l'aucellada, y dotà a aquestas gayas criaturas de moviments tan vius y airosos, de colors tan bonichs y variats,

de llenguatge, a la major part, tan dols y armònic, d'instint de persecució d'insectes tan marcat, que a primera vista's pot compendre, que'l fi a que'l Creador las destinà no és altre, que l'embelliment y adorno de la natura y'l benefici y seguretat dels fruits y productes de la terra.

Qui hi ha tan falt de sentit y de fibras que al passejarse per l'arbreda una matinada gaya de Maig, no se explayi y embadaleixi a l'ovirar los graciosos saltirons de l'aucellada, al sentir los glops de mel de merlas, passarells y russinyols, al contemplar las joguinas candorosas de reyets, gafarrons y cadarneras?

Qui trobarem tan estòich, que a la vesprada, quan l'astre rey se'n vá a la posta, no senti llur cor plè de gaubansa, a l'arribar a sos oïts la xarameca dels tendres aucells, que desde'l fullatge fresch y ombrivol semblan enlairar una pregaria al Creador abans d'entregarse al nocturn descans? Qui és que no sab, a no ser que sigui un idiota, lo benefici que als camps porta tanta bellugadissa de aucells, perseguint sens treva als cuquets y demás insectes que tantas marfugas ocasionan als fruits y hortallissas conreuats ab la suor y fadiga del pagès?

Y no obstant, sembla mentida; lo home dotat de rahó y inteligencia, no sab ni vol compendre res de tot això, y ab furor crudel declara guerra a mort, guerra sens treva a criaturas tan tendras com inocentas, tan graciosas y tan boniques.

Quina maverà ab sas galas y sas flors, y'ls aucells pintats depositan lo fruit de llurs amors en niuets regaladíssims, y confiats de l'home, ni'ls hi amagan sisquera; sino que fins a las parets de llurs moradas, fins dintre sas cambras hi viuen; empèro l'home, lo rey de la creació, no'n fá cas de llur confiansa y ignorancia; sino que un aixam de bailets mal educats s'escampa per las serras y las valls y a ciencia y paciencia dels pares, dels mestres, de las autoritats, destrueixen, esbossinan, esmicolan ous y nius y peladets, y no contents encara, ab buscas, llosas y rateras procuran empresonar llurs pares, perquè aixís morin de fam los petits. Y segueix la tardor, y a las primeras borrascas gran nombre d'aucells van a cercar climas més tebis, puras naturas delicadas y donant un adéu carinyós a nostras encontradas, a reveureu semblan volguer dirnos ab sos cants dolsos y agradosos; emprò també'ls surt l'home a l'encontre, y ab canyas llargas los brivalls y ab telas y paranyes furtius los vagorosos, ja ells, exclaman, y a centenars, a milaners de víctimas ignocents cauen morts o ferits en terra. Y après la tardor esdevé l'hivern, y quan la tramontana freda o'l llevant humit bufan ab més furia, iquants insensats surten arreu a joca y desafiantis frets y plujas, exposantse a costipats y pulmonias, y ab un zel y entusiasme dignes de mellor causa, ab la pala a la ma y la carota enrera en l'altra, allí los veuran burxant y esbrinant canyars y bardissas, fullam y arbredas y cop de pala aquí, cop de pala allà, van cayent sens pietat torts y grivas, gafarrons y cadarneras, llues, pinsans y pardals a dojo, omplenant de gom a gom los sivadés de ploma, que malet lo profit que poden fer y l'estalvi que poden portar als hèroes de la matansa.

«Es això sentit comú? Es això criteri práctic? A seguir las cosas aixís, a ben segur que dintre alguns anys los xiquets esdevenidors tindran que preguntar: Pare què és un aucell? Com eran las grivas y'ls pardals?—Y allavors qui podrà combatre las plagas de tota mena que destrueixen l'esperansa del pagès? Qui donarà vida, embelliment y adorno a nostres camps?»

Ah! quàn será l'hora en que nostres governants, dexodontantse del camí en que'ls té adormits lo cant fals de la sirena política, sabrán donar y

ORNAMENTS D'IGLESIA

J. CABALLÉ Y GOYENECHÉ
TARRAGONA

Teléfono, 36

Teléfono, 42

RAMBLA DE S. JUAN Nº 48

DE LA
ANTIGA FÀBRICA
de SEDERIAS Y TALLER
de BRODATS
DE
Fills de Miquel Gusi
BARCELONA

Artística pera Salóns

en Bronzo

Bronzo-Or

Y

Plata Santamaría

de la casa

A. y A. Santamaría

BARCELONA

ORFEBRERÍA RELIGIOSA

fer respectar lleys bonas y prácticas al bé de la nostra estimada terra! juán será que l'educació y bon sentit s'imposaran a la majoria dels espanyols!

ANTÓN TORRENT, PBR.

Consistori dels Jochs Florals

de Barcelona

Convocatoria pera'ls de l'any 1903

Als honorables poetas y prosadors de Catalunya y de tots los territoris ahont la nostra llengua és parlada o coneguda, los VII Mantenedors del Consistori dels Jochs Florals en l'any XLV de llur restauració, salut.

A fi de donar bon compliment a l'honrosa comanda que'l respectable aquest mes, vos convidem a pendre part en los Jochs Florals de 1903 que, segons los Estatuts y bonas costums establertes, se regiran pel següent

Cartell

Lo primer diumenge de maig, que s'escau lo dia 3, se celebrará la poética festa, en la qual serán adjudicats als autors de las mellors poesias que hi obtin, los premis ordinaris que ofereix cada any l'Excm. Ajuntament de Barcelona, protector y ja de temps antich aimador de la Gaya Ciencia, o sian: la Englantina, la Viola y la Flor Natural, que corresponen als mots que forman lo tema de la Institució.

L'Englantina d'or se donará al autor de la mellor poesia sobre fets historichs o gestas gloriosas de Catalunya, o be sobre usatges y costums de nostra benvolguda terra, essent preferida en igualtat de mèrit la escrita en forma narrativa de romans o de llegenda.

De la Viola d'or y argent se'n farà entrega al autor de la mellor poesia lírica religiosa o moral.

La Flor natural, premi anomenat d'honor y cortesia, s'adjudicará a la mellor composició en vers sobre tema que's deixa al bon gust y franch arbitre de l'autor. Seguint la bella costum d'antich establerta, lo qui obtinga aquest premi deurá ferne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reina de la Festa, entregará tot los altres premis als que guanyadors ne sian.

Premis extraordinaris

Una copa artística que ofereix lo Consistori a la mellor composició en prosa sobre tema y género literari que's deixa al bon gust de l'autor.

Un premi qu'ofereix lo senyor Cardenal Bisbe d'aquella Diócesis, a l'autor de la poesia religiosa que'n sia mereixedora.

Un objecte artístich, ofert per la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, a la mellor composició religiosa o moral, en vers o en prosa, essent preferida la que's refereix a fills de Catalunya que hagin sigut canonisats o beneficiats per la Iglesia.

D'acort ab los Estatuts dels Jochs Florals, podran concedirse ademés los premis, accésits y mencions honoríficas que'l Consistori judici ben mereascuts.

Totas las composicions deurán ésser rigorosament inéditas y escritas en antich o modern catalá de aquest Principat, de Mallorca, de Valencia o del Rosselló.

Tots los treballs, ab lletra clara y intel·ligible, se remetrán al Consistori, a son domicili, carrer dels Templaris, número 3, abans del mitjdia del 15 de mars vinent, junt cada hù ab un plech clòs que contingui'l nom de l'autor y dugui damunt escrit lo títol y lema de la composició.

No s'entregará lo premi a l'autor qual nom no consti clarament expressat en lo plech respectiu, o vagi en forma d'anagrama, pseudònim o altra contrassenya.

Los plechs que continguin los noms dels autors no premiats se cremarán, com de costum, acabada la repartició dels premis.

Lo Consistori's reserva per un any, pietat de las obras premiadas.

Que'l Senyor vos dongui inspiració pera cantar ab esperit verament catalá la «Patria», la «Fè» y l'«Amor», y a nosaltres discreció en judicar y acert en premiar als més dignes.

Fou escrit y firmat lo present Cartell en la ciutat de Barcelona, als 16 dias del mes de desembre de 1902, pels VII mantenedors.—Joseph Franquesa y Gomis, president.—Joan Maragall.—Martí Genís y Aguilar.—Frederich Rahola.—Pere Vidal.—Victor Brosa y Sangermán.—Antoni Borí y Fontestà, secretari.

L'obra del Diccioniari Catalá

Aquest últim Butlletí d'est any, que per normalisar l'enumeració concretantla als mesos dels anys naturals, inclou lo Novembre y Desembre, comensa pera fer una valenta y enérgica protesta del decret famós d'en Romanones sobre l'ensenyansa del Catecisme en castellá a Catalunya y demés regions espanyolas que viuen ab llengua propia, no castellana, com nosaltres.

Lo viu ressentiment que ha produít aquella *estocada* oficial, no podia menys de deixarshi sentir en aquest Butlletí del Diccioniari. L'assumpte hi cau de ple.

Després segueix un article endressat als col·laboradors demanant, en primer lloch, que ab las correspondencias tingudas ab l'administració y direcció de l'obra del Diccioniari, aixis com en la tasca d'omplir cédulas, procuri tot col·laborador fer ben llegible la lletra pera no infundir confusions; y en segon lloch se demana que qui treballi en los monuments escrits, procuri recullir *totas las paraulas y tolas las formas de flexió dels verbs*, modificants ab això'l criteri exposat en la *lletra de Convit* delas duas primeras edicions, que deya haverhi prou arrellegant y posant dels verbs (monuments escrits) *l'infinitiu y ls participis actiu y passiu*; y en tercer lloch, se dona avis a qui tinga feyna llesta y vulga enviarla, com se demana, de la manera com ho té de fer y a qui's pot dirigir.

Aquests són los punts, d'aquest Butlletí més directament interessants y de necessitat pels que treballan; al-

trament se fa ressenya del projecte iniciat de restaurar Sant Martí de Canigó; de la festa dels Jochs Florals que allá s'hi celebrá; y's transcriu la bella carta que'l Sr. Bisbe de Perpinyá endressá a Mossèn Alcover ab aytal joyós motiu.

Segueix un sentit article necrològich sobre col·laboradors que han mort; algunas curiosas noticias d'altres que tenen poca són; llista de Secretaris nous y nous correspondents, y ab la de col·laboradors per ordre cronològich y la *Crònica* de l'obra del Diccioniari, y una *advertencia*, se clou aquest últim Butlletí d'any ab lo següent sumari:

Protesta.—Escoltau, Col·laboradors y oiú.—St. Martí de Canigó y'l Bisbe de Perpinyá.—Lo col·laborador més actiu.—Amichs morts.—Sobre'ls col·laboradors qui tenen poca són.—Secretaris nous.—Segueix la llista de obras catalanas escullidas pera fer las cédulas de llurs paraulas.—Nous correspondents.—Seccions del llenguatge vivent de las quals hi ha col·laboradors que treuen paraulas dels documents.—Crònica de l'obra del Diccioniari.—Advertencia.

B. P.

Comentaris

olitiqueries

No creyem que l'actual situació política tinga gran consistencia. En Silvela ha acceptat a en Maura per las mateixas rahons que acceptá a en Polavieja, y si vé entre aquest y en Maura hi ha tanta diferencia com de la nit al dia, sospitem que a la primera oportunitat, al més lleuger temporal qu'aixeqnin los rotatius madrilenys, Silvela l'aprofitará pera llessar la càrrega que avuy dificulta navegui a tota vela la nau conservadora.

No creguin que lo que més entrebanca a en Silvela siga lo puritanisme polítich—regenerador a que sembla s'ha llessat en Maura; sab per propia experiencia, y ab ocasió dels diferents matrimonis que ha celebrat ab donya Verdad, que en aquest món de monas no's fa lo que's vol sinó lo que's pot, y que no ha venthi pit pera *lesionar* grans interessos creats a la ombra de la classe de política que s'estila a Espanya, no hi ha que pensar en regalar res.

Si per aquestas duas *concessions* a Catalunya, que a nosaltres no'ns curan de res, cridan tant, figurinse lo que dirian si realment comensessin per concedir lo primer graó pera arribar a l'autonomia; no més de pensarshi se'ns posa la pell de gallina. No confin que l'actual govern atengui cap de las naturals y lligitimas aspiracions de Catalunya. De bonas paraulas, prou que'ns en donarán y algún qu'altre confit d'admetlla que no li costi gayres quartos; però res més. Creguin que'ns voldriam equivocar.

Total res

Sòrt que l'assumpte Humbert entreté als rotatius de Madrid, que sinó aquellas censuras a en Silvela per haver derogat—*passez le mot*—lo decret d'en Romanones haurian anat pujant de tò y a horas d'ara qui sab ahont seriam. *Esto es una vergüenza, una humillación*, va dir no sé quin periòdich, total per unas satisfaccions que ni a mitjas arriban y que deixarán las cosas poch més o menys com estavan, o més ben dit, una mica pitjor, puig lo primer mestre que caigui en desgracias dels Tèreros presents y futurs ja pot dir que ha begut oli: expedient al canto per laborar contra l'*unidad de la patria* y que despres lo pobre mestre que vagi a fer un nus a la qua de's Romanones y dels Silvelas qu'explicaren lo decret a la seva manera; però que qualsevol altre ministre pot enviar a passeig las explicacions y atèrse a la lletra del decret.

Per això'ls catalans devem treballar incansablement pera que s'anuli lo decret y fins que ho obtinguem no pararem. Fòra d'això també s'ha de acabar aquesta politica de convencionalismes y d'endresos; al pá, pá, y al ví, ví. Rès de posar mitjas solas y talons a una cosa mal feta. No servint y essent a l'ensemps perjudicial al poble, lo més curt y convenient és l'anulació. Si en Silvela hagués comensat per aquí, no hauria donat una prova d'humillació devant de Catalunya, sinó una prova de justicia y de serietat que amichs y enemichs li haurian alabat. Un polítich irresolut que se'n vagi a casa, puig quan se vol pastalejar, succeeix que cap de las duas parts queda contenta y sinó que vegi lo que ha passat ara ab motiu de la circular en qüestió: que mantenint lo decret d'en Romanones, a Madrid li han pegat per haver *accedit* als desitjos dels catalans, y aquestos no li agraeixen res per la senzilla rahó de que res los hi ha concedit.

La botifarra y'l xorisso

Pel camí de Vilafranca van toparse'n «L'Arbosenche» (1) un xorisso vermellench y una botifarra blanca.

—¿D'ahont ets y què vens a fer?

ella a n'ell va preguntar; y ell creyentla esparverar li va respondre altaner: —Mi origen es madrileño; pero la cuchilla fiera de la industria choricera me transformó en extremeño.

Y ¡por Cristo! que no afeo labor que puso en mi mano el cetro de soberano del embutido europeo.

Y si este honor merecí, justo es que ante mi sabor pierdan mérito y labor los similares de aquí.

El orgullo me enajena; pensar que por mis afanes. los sencillos catalanes sabrán lo que es cosa buena!

Esto digo, esto sostengo, y es inútil que más diga para que sepas, amiga, de dónde soy y á qué vengo.

—Cal tindre tanta paciencia com aquerribó que tot sant per havé estat escoltant son llenguatge d'insolencia.

Jo, pesi al género humá y al ceptre que ta ma empunya, dich dirté que a Catalunya res hi fá falta d'allá.

Y ja que tant l'entusiasma lo téu llinatge y ta sava, cosa que aquí ningú alaba, sápigas que la fantasma d'Extremadura y Castella

pert sa forma *gegantina* devant d'una barretina, sigui morada o vermella.

N'arrancarás mellor nap que procedint ab cordura, t'entornis a Extremadura, y may més treguis lo cap

per terra que tan alt posa l'escut de las quatre barras: ¡perque allá hont hi ha botifarras... xorissos com tú hi fan nosa!

PERE GRAN MARCA.

CRÓNICAS BARCELONINAS

Sr. Director de

LO CAMP DE TARRAGONA.

Mon bon amich y company: Com vaig prometre, vull, encar que tardá, pagar lo deute contret, de mas «Crónicas barceloninas», ab las que pugui informar als lectors de nostre setmanari, de quant passa aquí digne d'esment.

Prou podria parlar de l'Exposició d'Art antich, ahont s'hi han aplegat en lo Palau de Bellas Arts richs tressors, com potsèr may veurèm junts, los que han temptat a un *amateur* amich meu l'atrevit somni de convertir dita exposició en un Museu fixo; bé podria dir quelcom de l'estreno d'«Aigua que corre», d'en Guimerá, la nota més simpática de la temporada del Romea, quin teatre no registra cap plé com lo de la nit de l'estreno en que Guimerá's presentá ab sa producció nou per complert, introduint en lo Teatre catalá las novas tendencias, de que'n són una bella mostra y acabat model l'esmentada obra que segueix representantse y valguet per son autor lo més gran éxit; ja diria alguna cosa de las festas musicals que ha ce'brat l'Or-

(1) Hostal que va existir fins a comensament del segle XIII en l'encreuament de dos camins.

feó Catalá sol o ab concurs, ja al Teatre Novetats o ja al Palau de Bellas Arts, en las que sobresurti «La nit de Nadal» y'l «Cant elegiach a Robert» d'en Lamotte de Grignon y d'en Nicolau; ja las tenia anotadas las impresions causadas aquí del Pacte de Lleyda, de la conferencia donada a la Lliga per en Domènech, de las batussas a l'Universitat per lo del decret d'en Romanones; del nou Ministeri; etc., etc., però tot ho vaig trobant passat y ho deixo pera parlar de poch o molt que tingui sinó la amenitat d'una crónica, l'enllepliment de l'actualitat.

Desde que s'aixecá l'estat de guerra no desapareixent ab tot l'estat... dièmn *anormal de suspensió*, que en tots indrets de Catalunya es respira una mica més, celebrant las festas patrióticas que tenia endarreridas, sino ab l'esplendidesa que's voldria sembranthi, empetitit l'amor patri, en quibintlo dintre'ls límits que l'estat actual permet.

Ab tot y això van celebrantse. Lo dia de la Puríssima tingué lloch la repartició de premis dels Jochs Florals de l'Aplech familiar Rodriguez, festa simpática que's vé celebrant gracias als esforços de son fundador Sr. Rodriguez, al que ajudan ab tan lloable tasca nombrosos entusiastas y conreadors de las lletas catalanas.

La festa resultá lluidíssima. A més dels tres premis reglamentaris n'hi havia de nombrosos oferts a distints temas.

Entre'ls distingits, recordem a nostres amichs y col·laboradors de LO CAMP D. Joan Mercader y Vives, don Joan Vives y Borrell, D. Felip Soler y D. Conrat Llanós Rovira.

També'l diumenge prop passat celebrá'l «Centre catalanista Gracienc» lo qui'l diumenge abans havia celebrat un Certamen literari; una hermosa festa ab lo valios concurs de l'«Orfeo de Sabadell» compost de noyas, nens y homes, baix la direcció mestre Mateu.

De duas parts se composava'l programa, llegintse molts poesias premiadas en lo Certamen, y'l Sr. Aureli Campany contá ab sa característica naturalitat una rondalla premiada que fou molt ben acullida.

Se cantaren per las secciones de l'Orfeo «Lo Comte L'Arnau», «Lo Rossinyol», «La filla de Maria», «La Pastoretta» y artras, entusiasmant de debò'l valent cant de «L'arbre sagrat» que's tingué de repetir.

Arrodont tant bonica festa la part instrumental qu'executá escullida música.

La dia 6 del corrent s'inaugurá al Saló Parés la tercera Exposició de la Societat Artística y literaria de Catalunya, qu'és una prova més de lo molt y bò d'artístich que produex nostra patria.

Una quarantena d'obras figuran en l'esmentada exposició, qu'és una de las mellors que ha celebrat la casa Parés, en las que s'hi veuen las firmas d'en Brull, Feliu, Galwey, Graner, Méndez Vigo, Malagrida, Ribera, Tamburini, Tolosa, Urgell y Vilalonga.

Cridan l'atenció per l'expressió de l'assumpto y l'acabat estudi de llum «Un club» y «Recó de taberna» d'en Graner, quin autor se confirma en sa especialitat d'efectes de llum artificial.

L'Urgell se'ns presenta ab sos carrers costaruts y casas rónegas de poble, ab sas masias y l'eterna tanca del fossar de poblet trayent sos eruguits caps los xiprers, y omplert tot d'aquella dolsa melangia que's filtra ánima endintre, y que sols sab imprimir tan celebrat autor. Prop de una dotzena d'obras exposa sobresortint per sa originalitat Ulach mort Mahudes que imposa per la veritat de l'assumpte.

Donada l'importancia dels expositors cada dia's veu concorreguda la esmentada sala-exposició.

Mes ara que se m'acaba l'espai de que puch disposar, me'n adono que no dich res a mos lectors de la conferencia que sobre la llengua catalana té anunciat pera'l divendres a la Lliga Regionalista lo diputat Sr. Domènech; que no li parlo de l'exposició que a la Ciutadella s'instalará de màquines d'escriuer y taquigraficas y tota classe de llibres y treballs relacionats abtan important art; tampoch parlo a mos lectors de las tipicas firas d'objectes de *pessebre* o *Naxements* instaladas als voltants de la Catedral y plassa de Sant Jaume, com tampoch dels aparells que ja colocalan al carrer de Ferrnando y que no pogueren lluhir per las passadas festas de la Mercè, etc., etc., però pera tot hi haurá temps y espai en mas properas crónicas, y si

Pastillas Morelló

Obran per inhalació dels agents antissèptics, anti-catarrals y anti-asmàtics que's desprenen mentre's van desfentse per la boca. Curan la **TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ACESSOS PULMONARS, etc.**, etc.
Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

Comissions y Representacions

DE PRODUCTES NACIONALS Y EXTRANJERS

Centre d'Informació Comercial

Sixto Villalba.—TARRAGONA

present no n'ha estat ni un mal ensaig, haurà servit al menys de fè de vida pera demostrar que no s'olvida de sos compatricis y menys de vos- tès son últim company de redacció.
LLUÍS BENAIGES.
Barcelona 18 Desembre 1902.

GARITAT

En lo casco d'aquesta ciutat, afòras y al seu terme municipal, cada dia ocurreixen desgracias y accidents personals; això és cosa natural en una ciutat més o menys populosa; però qui tingui algun dupte, pot registrar las noticias de la localitat en tots los periòdics que's publican, y a diari ho veurà demostrat.
Per socorrer aquelles desgracias o accidents personals, aixis com per dar assistència domiciliaria als malalts pobres de beneficencia, tota ciutat culta, civilisada y mitjanament administrada, compta ab medis apropiats.
Ab quins medis compta Tarragona?

Ab un hospital que no admet més que'ls vehins de Tarragona, a pesar de manifestarse ben clarament en la escriptura de fundació ja indicada en altres articles, que dit hospital es pels pobres de Cristo, y jo crech, y com jo molts, que'ls pobres de Tarragona y fòra de Tarragona són tots de Cristo; per tant, aquest hospital no compleix ab los fins pels que fou fusionat, però en cambi logran que alguna temporadeta passi ab un sol malalt no més.

Aquest hospital compta: ab una junta de quatre individus sense sòu, s'is prescindint de l'assistència de metje y medicinas de franch que diuen que tenen y alguna altra tonteria més; d'un prior ben retribuít; un secretari, idem; vuit hermanas, idem; un practicant, idem; un porter y enfermer, idem; un apotecari, idem; un metje ab sòu petit y casa franca, y quatre o cinch metjes supernumeraris de franch.

Ja ho veuen donchs; podrà haver-hi poch malalts, però personal pera assistirlos, en apariència, en sobra. Dich en apariència, perque en realitat sobrarà de tot, però de metjes ne sobran; per la senzilla rahó de que alguns d'ells no han servit, que jo sapiga, per altra cosa que per portar lo talem lo día del Combregar general; y com que jo crech, y ells de segur també, que la seva missió, com a metjes de l'hospital, no es aqueixa, sino la de prestar serveys als malalts, indicaré més tart lo modo y forma que aquests podrien prestar grans serveys a la ciutat en general y al hospital especialment.

A l'hospital sols hi habita un metje que ha de surtir, o surt, de nit y de dia per la ciutat y per fòra de la mateixa per dedicarse a l'exercisi de la seva professió; si mentres ell és fòra de l'hospital, un malalt hi vol entrar, o algun dels que són dins de un accident qualsevol, ni pot entrar lo malalt que ho demana, ni pot tenir socors l'accidentat; tot per falta de guardia permanent y constant de metje, que pot ésser causa de perders alguna vida que's podria haver salvat.

Té algún altre medi Tarragona? Si: té lo que cap ciutat de la seva importancia ha tingut fins avuy; té lo que sols a Madrid y Barcelona hi ha, que jo sapiga; però montat de molt diferent manera; té una cosa que'n diuen Consultori, que's com si diguessim un tramany per pescar algún vot de tant en tant a costa dels interessos dels verament pobres, una creació tant original que sembla feta per gaudir de *dolce far niente* los empleats que l'Ajuntament hi destina, com si fos un cómodo parany per casar algún cap-sigrany, una especie de centro ahont se té *caria blanca* per perjudicar, sens més dret que'l capritxo, a determinats industrials que contribueixen a las carreteres de l'Estat, de la provincia y municipi ab religiosa puntualitat.
Aquest Consultori está obrt duas horas al día, durant las que s'hi assisteix a rics y pobres, forasters y

de la ciutat, vacunant a tothom que s'hi presenta; si los malalts, encara que no siguin pobres, són de cirurgia, trovan cirurgia y materials de curació de franch, si'ls malalts són de medicina, per pebres que siguin, en general, no troban més que metje: las medicinas las ha de pagar lo malalt.

Afegimhi que'ls malalts pobres no tenen, sino per casualitat, assistència domiciliaria de franch; y entre lo que en los articles anteriors deixo mentat y lo que acabo d'exposar, se compendrà que regna'l desconcert més gran, perque contant ab excés de personal per assistència de pobres y accidents fortuits, dins y fòra de hospital, ni'ls accidents tenen los socors que poden y deuen tenir.

Ja queda feta la crítica del cèlebre, per lo tonto, reglament que té l'Ajuntament pera'l servei de pobres; vejam donchs si fent un reglament nou y organisant lo personal ab deguda forma, partint de la base de la bona armonia entre l'Ajuntament y la Junta de l'hospital, entitats abduas benèficas, baix lo nostre punt de vista, podem lograr que entre un y altre compleixin l'objecte que tenen y alcansin lo fi que perseguim.

Comtant desde luego ab l'unió y bona armonia de las duas entitats esmentadas, ja que igualment han de surtir beneficiadas, no dupto de trovar un medi senzill y barato, com convé a l'estat economista de la ciutat, per lograr lo que pretench, guiantme sempre per sentiments de caritat.

A. RABADÁ

Sessió de l'Ajuntament

De segona convocatoria celebrá sessió la Corporació Municipal lo divendres passat.

Hi assistiren al principi disset regidors, mes se coneix que n'hi havia uns quants que no deurian trobarse bé en aquells asientos, puig va ésser una continua d'entradas y sortidas desde la sala al quartet de las rahons y de aquell quartet a la sala de sessions.

Sense incidents va aprobase l'acta de la sessió anterior y'l despatx ordinari.
Sols lo Sr. Cuchí (M.) demaná la paraula en castellano, pera aclarir un dictamen de la comissió de Governació. Digué lo Sr. Cuchí, a qui no vam entendre bé, no sabem que d'una porta, per més qu'ns sembla que volia dir que no's pot donar las claus de una porta, quan la porta no existeix. Y té molta rahó.

Lo Sr. Pallarès doná compte de lo ocorregut ab l'administrador de l'escorxadador. Pera la resolució de lo que cregués més convenient l'Alcaldia, se doná un complet vot de gracias al Sr. Pallarès, vot que aquest senyor se resistia a acceptar. Per últim accedí, proposant la cesantia de l'administrador, que fou acordada, y també anunciar la vacant pera ésser provehida la plassa la sessió próxima.

Debèm advertir que la conseqüència de tantas idas y venidas de regidors sigüé retirarse disimuladament del saló de sessions los regidors senyors Barba, Vilar, Cuchí (M.) y Chulvi.

Lo Sr. Rossell diu que en la sessió anterior un regidor va preguntar si s'havia format expedient a algún empleat municipal, puig havia llegit en un periòdich local un quento y volia saber si's referia a nostra ciutat, a quina pregunta contestá'l Sr. Alcalde que no, donantse lo regidor que havia fet l'indicació per satisfet, puig la cosa deuria referirse a altra població. Fetes, diu lo Sr. Rossell, las averiguacions necessarias, resulta que lo dit per lo periòdich a que's referia lo Sr. Chulvi, és cert y per lo tant prega al president que reuneixi la comissió d'higiene pera que procedeixi a una ampla informació, exigint responsabilitats si n'hi ha per algú, y per lo menys evitant que torni a succeir cosa semblant, que resultá verdaderament en contra del bon nom de Tarragona. Aixis s'acordá.

Lo Sr. Vallhonrat pregunta si la comissió d'ensanxe ha acordat l'aument de sòu que va concedir la Junta

municipal a l'inspector d'ensanxe, a lo que contesta la presidencia que no.

També féu notar lo Sr. Vallhonrat que al proposarse l'aument de sòu al Sr. Tapias, va alegarse que desde que desempenyava'l càrrech havia aumentat la recaudació, lo que no resulta cert segons los datos que llegeix referent a lo que s'ha percibit per ensanxe en los deu últims anys. Lo senyor Pallarès pregá al Sr. Vallhonrat que entregui dits datos al Secretari y que'ls posará en coneixement de la comissió d'ensanxe.

Al tractarse del despatx ordinari y a proposta del regidor Sr. Rossell, va acordarse que quatre instancias que hi havia reclamant contra'ls arbitres municipals, passessin a la comissió d'Hisenda, y que entretant se suspenguessin los embarchs decretats per l'Alcaldia.

Lo Sr. Boxó prenent peu de que s'obliga als propietaris, no obstant la crítica situació de la propietat urbana, al pago de deutes d'arbitris, pregunta si ha completat sos compromisos un empleat que resultá ab un déficit de tres mil pessetas a l'Ajuntament, que no és just que ab uns se tinguin consideracions y ab altres no, molt més quan segons la presidencia se li han concedit diferents plassos y no ha complert.

Promet lo Sr. Pallarès deixar satisfets los desitjos del Sr. Boxó, y no haventhi més assumptos de que tractar, s'aixeca la sessió.

Un estreno a l'Atenèu

Avuy fa quinze días assistirem a l'estreno del sàinet «La plassa», original del nostre bon amic en Joseph Vázquez, qui una vegada més nos ha demostrat son enginy y sa fonda observació en tot lo que's refereix a costums y quadros populars.

«La plassa» d'en Vázquez, és bona pariona d'«Un tren de passatgers», estrenat ab gran èxit fa ja algunas temporadas; y encara que ab això n'hi hauria prou pera que quedés fet l'elogi de sa darrera obra, nos considerem obligats a parlarne ab alguna extensió, puig bé ho mereix la personalitat de son autor.

Se pot dir qu'en Vázquez, a tenir un'altra posició que li hagués permès estudiar y emersar lo temps que ara necessita pera altres cosas, en escriure, hauria nascut pera'l teatre. Pinta'ls personatges ab exactitud, combina las situaciones ab destresa gens comuna, sab trobar lo xiste ab facilitat, y arrodoneix los quadros populars que talment sembla qu'un se trobi devant d'una escena real.

Tal vegada se'ns observarà que'ls personatges de «Un tren de passatgers» y de «La Plassa» en alguns moments *caricaturejan*; però, apart de que això és més fàcil de dir que de evitar quan del sàinet se tracta, las demás condicions de las obras d'en Vázquez, ofegan aquest defecte. Y l'ofegarian encara més, si las vegegiem representadas per verdaders actors y no per aficionats, perque aquests és impossible que no estiguin inseguers per més que estudiin llurs papers en obras de molt moviment com las que'ns ocupan.

«La plassa» d'en Vázquez, té escenas inmejorables, y si bé tal volta alguns personatges fan un xich d'abis de las *castellanadas*, lo final resulta ben preparat y ensopegat. Lo públich hi passa una bona estona y al caure lo teló ha d'aplaudir per forsa.

També l'aplaudim nosaltres, sens que la falta d'argument que algú ha retret, tractantse d'un quadro de costums populars, sia obstacle pera que la felicitació que li endressem tinga tot lo calor de la sinceritat.

Sants de la setmana

Diumenge, día 28 de Desembre.— Los Sants Ignocents mrs.—Dilluns, 29.—St. Tomás Cantuariense b. y mr.—Dimars, 30.—La Traslació de St. Jaume ap. y sta. Anisia mr.—Dimecres, (abans ?).—St. Silvestre p. y sta. Coloma vg. y mr.—Dijous, 1 de Janer.—La Circuncisió del Senyor.—St. Concordi mr. y sta. Eufrosina vg.—Divendres, 2.—St. Liri-

G. SERRA Y TRILLA

METGE CIRURGIÁ

ex deixeble de l'eminent Dr. Azua, en malalties de la pell; ex Metge a l'um ne de l'Institut de Alfonso XIII de Bacteriologia y Seroterapia

MALALTÍAS DE LA PELL Y MALALTÍAS CRÓNICAS
CONSULTA DE 11 A 1
COMTE DE RIUS, 20, 2.º—TARRAGONA.—COMTE DE RIUS, 20, 2.º

dió b. y st. Macari ab.—Dissapte, 3.—St. Daniel diác. y sta. Genoveva mr.

Quaranta horas: continúan a l'Iglesia de la Stma. Trinitat y dimars comensa l'octavari a la Catedral.

NOVAS

Las festas de Nadal han transcorregut en mitj del major ordre, cosa per altre part que res té d'extraordinari, puig nostre poble nos hi té ja acostumats a donar en totas ocasions probas de gran sensatesa.

L'animació per los carrers fou gran lo dimecres a la nit, veientse molt concorregudas las iglesias en que's celebrá la tradicional missa del gall.

Las funcions religiosas cèlebradas en nostra Catedral Basílica sigueren sumptuosas, veientse afavoridas per nombrosíssima concurrencia.

Com los días de Nadal y Sant Esteve disfrutarem de bona temperatura, lo poble s'explayá per carrers y passeigs que a totas horas se vegeren forsa animats.

També feren bon negoci los teatres, puig molts són las familias que completan la diada assistint al teatre en semblants festas.

La publicació de la Circular referent al decret sobre ensenyansa del Catecisme en catalá y la carta del senyor Silvela, contestació al Missatge de las Societats economicas de Barcelona, han deixat poch, molt poch satisfets a tots los qui ab lo cèlebre decret d'en Romanones hi veyan una tendencia a absorvir per complet en benefici del castellá; nostra hermosa parla.

Lo govern del Sr. Silvela sembla faltat de coratje pera obrar en conciencia y lo mateix ab la circular que ab la carta contestació vol acontentar a uns y a altres, veient difícil que ho conseguixi.

S'imposa que no's descuidi aquesta qüestió fins a conseguir la derogació total del decret, per un altre decret, puig tal com queda la cosa estem encara exposats a que'l cèlebre inspector Sr. Tejero—a qui en la circular s'assenyala com a cap y causa de tot lo ocorregut—s'empenyi qualsevol día en fer entrar lo clau per la cabota y ab son immens amor a la llengua de Castella, nos promogui altre conflicte.

Convalecencias.—Ovi Lecitina Glol.

En l'última sessió celebrada per nostre Ajuntament, se doná compte d'una instancia del gerent de la Societat «Unión Agrícola» (Pares Carroixans) demanant lo corresponent permís pera instalar en son edifici de la plassa dels Infants una màquina de vapor de 40 caballs de forsa.

Es una noticia que donem ab satisfacció, puig demostra que l'industria que van a establir los frares en aquesta ciutat, tindrà alguna importancia.

Neurasténias.—Neurostéogeno Su-graños.

Per la grandíssima importancia que té pera nostra provincia, traduhim d'un confrare barcelonès lo següent:

«Lo Sindicat o exportadors de vins ha rebut un cablegrama de sos representants, delegat oficial a Montevideo, participant que s'está acabant la discussió en aquelles Cambras del projecte de ley que estableix un impost intern de set centims or sobre los vins extrangers, reduhint a 13

graus l'escala alcohòlica, limitant a 26 graus l'extracte sech dels vins ab lo que quedarà per complet anulada la exportació espanyola a la República de l'Uruguay.

«Lo Sindicat ha telegrafiat per tercera vegada al senyor Ministre de Estat participantli lo que allí passa; la conveniencia d'aumentar los drets d'aduaana als productes orientals; la inercia censurable de la Legació Espanyola y l'abandono en que's tenen los interessos de nostre comers, de nostra producció, en moments en que són tant necessarias l'activitat y la inteligencia de nostres diplomatchs.

«Al propi temps s'ha dirigit un telegrama al senyor Ministre d'Agricultura pera que ampari nostre producció vitícola.»

Orfebreria religiosa y ornamentals de Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENECHÉ.

Cansat de provar especifichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS 2.

¡¡Avis al públich!!

Per cada lliura de turrons de Massapá, Yema, Crocán y de fruita, se regalará una botella de Anís Sant Geroni a tot client que's digne visitar durant las festas de Nadal, la

CONFITERIA «LA MARIPOSA»

ISIDRO ANGLÉS Y FILL

Carrer Major, 2.—TARRAGONA
Trobaran també'l verdader y ligitim Turró de JIJONA com lo d'Alacant a l'infim preu de 160 pessetas los 400 grams.

EN VENDA A PREU MÓDICH

La casa núm. 4 del carrer del Portalet, d'aquesta ciutat.
Informará lo Notari D. Simó Gramunt.
Sant Agustí, 19, 1.º

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors
Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivedo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.
Sortirà d'aquest port lo día 1.º de Janer lo vapor **Cabo Espartal**, son capitá D. R. Redondo, admetent càrrega y passatgers pera ls citats ports.
Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Compañía Valenciana de Navegación

Linia regular de grans y rápits vapors
ENTRE
Espanya, França y Italia
Vapors de la Compañía
Sagunio, Alcira, Játiva, Grao, Maris, Cabañal y Denia
Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana.
Pera Niza, Porto Marizio, Oneglia y Liorna los dimars de cada quinzena.
Pera Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva los dijous de cada setmana.
Directament pera **Cette** sortidas setmanals tota época del any.
S'admet passage y càrrega a nolits reduits.
S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nápoli, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordó a Génova.
Agent: D. Antoni Más y March
Tarragona, Plaça d'Wicaga, 1, Tarragona, Teléfono núm. 34

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrófulocrónica. Cantat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten a la meya clínica la Sra. D.ª N. N. afecta d'Cloro-anèmia, ab irregularitat en la menstruació, manca d' gana y de foras, vaig prescriurli lo Xarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poc temps cobrà appetit y foras y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrófulocrónica. Cantat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten a la meya clínica la Sra. D.ª N. N. afecta d'Cloro-anèmia, ab irregularitat en la menstruació, manca d' gana y de foras, vaig prescriurli lo Xarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poc temps cobrà appetit y foras y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'Asthenia presentats a la meya clínica a causa d'afeccions genitals provinents de la falta de fixesa de las viscera abdominals (Enteróptosis) lo Xarop Climent marca SALUD m'ha donat inmillorables resultats.—Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim Xarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

Ovi

Lecitina

Giol

(Lecitina de rovell d'ou)

Tónich. Reconstituyent

Antineurasténich

La Joya del Centre

Establiment de begudas

DE JOSEPH RIOLA

Tarragona.—22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22.—Tarragona

TEMPORADA D'ISTIU

Espumosos refreschs de taronja, plátano, vainilla, llimó, maduixa, etc., a 10 céntims.
Cervesa fresca Moritz, rebuda diariament de la fàbrica.
Horxatas y xarops fins, nectars y demés begudas del temps.
Dipòsit de gel.—Vins y licors de las més acreditadas marcas a preus econòmichs.
Se serveix a domicili.

Serveys de la Companyia Transatlántica

DE BARCELONA

Línias de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 19 de Diciembre sortirà de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor C. de Cadiz, directament per a Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega per a litorals de Cuba y per a Costaferme y Pacífich, ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y per a Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord a Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 26 de Diciembre sortirà de Barcelona, y'l 30 de Cadiz, lo vapor Montevideo, directament per a Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions per a distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet passatge y càrrega per a Puerto Plata, ab trasbord a Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Diciembre sortirà de Barcelona y lo dia 15 de Cadiz, lo vapor Leon XIII, directament per a Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla de Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega per a Veracruz, ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich per a quals ports admet passatge y càrrega ab billetes y coneixements directes. Combinació per a litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega per a Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y per a Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana.

Línia de Filipinas.—Lo dia 6 de Diciembre sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjias, lo vapor Isla de Luzón directament per a Port-Saïd, Suez, Aden, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la Índia, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Diciembre sortirà de Barcelona, l'13 de Valencia, l'15 de Málaga y'l 17 de Cadiz, lo vapor P. de Sarrástegui, directament per a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y càrrega per a Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas, (Chile), Coronel y Valparaiso, ab trasbord a Cadiz al vapor de la Línia del Brasil.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Diciembre sortirà de Barcelona y'l 18 de Valencia, lo vapor M. L. Villaverde directament per a Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, y Santa Cruz de la Palma, retornant a Barcelona per Santa Cruz de Tenerife, Cádiz, Málaga (facultativa), Alacant, y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—El dia 25 de Janer sortirà de Barcelona y el 20 de Cadiz, lo vapor per a Fernando Póo, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortides de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres.
Sortides de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.
Per a més informes dirigir-se a son agent D. Emili Borrás

RELOTGERIA

DE F. RIGAU

Baixada de Misericordia, 14 TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

CLÍNICA DENTAL

DE D. FULGENCI AGUSTÍ ALEU

PROFESSOR-DENTISTA

Unió, 44, pral.—TARRAGONA

Curació prompta de las malalties de la boca y dents. Extraccions sense dolor. Orificacions, empastaments y tota classe de obturacions. Construcció de dents, dentaduras y aparells de totes classes y empleo de tots los anestessichs coneguts.

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCADES)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctichs que la ciencia requereix per a la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs. Especialitat en lo brager Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencaçuras. Grans existencias en braguers de goma per a la curació radical de las trencaçuras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopèdia. Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduhits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

La veritable propaganda

és farà usant tots los catalans l'inmillorable Paper de fumar CATALUNYA.

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials per a cada terra y cultiu.

ABONOS organo-químichs propis per a plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuben destinarse. Despullas, tercerilla etc., grans llegums etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

EXCEL CER

En Llanas ven uns paraigues de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bò, que resisteix tota proba al devall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrien fer melló, a propòsit per regalos, causan gran admiració. Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menas que són mol, barato y bons. Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Negoci lucratiu

Venda de varias participacions, de la societat tarragonina Pedrol y Companyia, domiciliada en aquesta ciutat y dedicada a l'extracció de materias fecals, pel sistema «INODORO».

Daran rahó a l'Administració d'aquest setmanari.

Fàbrica de sabó

DE Miquel Melendres

Sabó desde 0.20 ptas., 0.22 y hasta 0.38 la lliura.

Se serveix a domicili.

Vilamitjana, 9, (Plá de la Seu, devant la porta de Sta. Tecla).

FUSTERIA

En aquest taller y acreditat taller se construeix tot lo referent al ram de fusteria, lo mateix en quant a obras, que n' treballs artístichs y decoratius y de luxe.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11.

Centre d'Instrucció Musical

de Tarragona

EN LO SALÓ AYNÉ

Queda oberta la matrícula per a l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.

Lo dia 1.er del pròxim Octubre quedarà obert lo curs de 1902 a 1903.

Hores de classe

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

ACADEMIA CARBÓ

DIBUIX-PINTURA ART DECORATIU

Unió-36. Tarragona

Hores de classe.—PINTURA.—Classe per a noys: De set a dos quarts de nou del matí.
Classe per a senyoretas.—De dos quarts de dues a las tres de la tarde.
DIBUIX.—Per a senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.
Per a noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.
Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.
Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.
Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructor d'aradas y bògits per a ondas llauradas y demés màquines agrícolas.

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Méndez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1 »
Extranjer..... 2 »
Número d'avuy..... 10 céntims

Anuncis a preus reduhits

Elixir a la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey per a la prompte y segura curació de totes las malalties del VENTRELL

per crònichs que sían, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats.

De venta en totes las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, Barcelona.

Farmacia Plana

al costat de la antiga

CASA FIGUERAS

REAL, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació per a curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygues minero-medicinals TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobarà la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias per a abonos ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.—Tarragona

Se donan conferencias de tots los cursos de las Facultats de Dret y Ciencias socials y Filosofía y Lletres, comprenent en aquesta darrera las seccions corresponents a las tres llicenciaturas.

Lo curs, com en anys anteriors, comensarà'l dia 1.er d'Octubre, com aixís ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes interns y externs.

L'Academia compta ab suficient nombre de professors titulars per a cada secció.

Per a informes al Director D. Francesch Duarte, advocat, beneficiat de la S. I. Metropolitana.

Gabinet de malalties dels ulls

DE EDUARD TELLO

METJE OCULISTA

Ex-intern, per oposició de la Facultat de Medicina.—Ajudant de l'oculista Dr. Rios.

Hores de consulta: De 11 a 1 y de 4 a 6.—Gratis als pobres.

Compte de Rius, 11, pral.

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'ofèrir a sos nombrosos clients y al públich en general, lo Gabinet Odontològich que ab los millors avensos de la Odontologia moderna ha establert a

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tivoli y Novetats) y fentlos hi aixís mateix avinent que opera tots los dilluns a REUS en sa antiga clínica dental

Plassa de Prim, núm. 2, primer pis

DE LAS 9 DEL MATÍ A LAS 5 DE LA TARDE.

CERVESA

de primera calitat, se serveix a preus reduhits en l'acreditat establiment

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmichs.

EMULSIÓ NADAL

Unica que conté'l 80 per 100 d'oli pur de fetge de bacallá

Aprobada y recomenada per las Academies de Metges y Apotecaris

LA MELLOR:

LA MÉS AGRADBLE

Ayguia naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 114 de litre al preu d'una pesseta.

A engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus

A la menuda: Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demandar AYGUA NAF SERRA